

VALSTYBĖS ĮMONĖ VIDAUŠ VANDENS KELIŲ DIREKCIJA
MOTYVUOTA IŠVADA

2021-08-04

1. BENDRA INFORMACIJA

Pateikiamas analizės objektas – pasirinkta veiklos sritis, kurioje egzistuoja didelė korupcijos tikimybė, analizės tikslas, analizės laikotarpis, nurodoma kas atliko analizę

Vykdamas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro valdymo sričių korupcijos prevencijos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021-06-08 įsakymu Nr. 3-307 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro valdymo sričių korupcijos prevencijos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2021 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 3-345 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. spalio 9 d. įsakymo Nr. 3-466 „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir susisiekimo ministro valdymo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir viešųjų įstaigų veiklos ričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybės, nustatymo“ pakeitimo“ reikalavimus, valstybės įmonėje Vidaus vandens kelių direkcijoje (toliau – VVKD) buvo atliktas veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimas ir korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas:

1. Viešųjų pirkimų organizavimas ir vykdymas.

Analizės tikslas – nustatyti rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai VVKD vykdomos veiklos srityse, įvertinti, ar veiklos sritis reglamentuojantys vidaus teisės aktai yra aiškūs ir nedviprasmiški (nedidina korupcijos pasireiškimo rizikos) ir pasiūlyti prevencijos priemones šiems korupcijos rizikos veiksniams suvaldyti ir pašalinti.

Analizės laikotarpis – 2020 m. liepos 1 d. – 2021 m. birželio 30 d.

Analizę atliko – valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos už korupcijos prevenciją atsakingas asmuo – antikorupcijos ir prevencijos specialistė K. K.Z., teisininkė A. M.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas

1) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešųjų pirkimų organizavimo tvarka, patvirtinta generalinio direktoriaus 2015 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 4S-28 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos patvirtinimo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).

2) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos mažos vertės pirkimų taisyklės, patvirtintos generalinio direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. 4S-129 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos mažos vertės pirkimų taisyklių patvirtinimo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).

3) Prekių, paslaugų ir darbų viešojo pirkimo bei kitų sutarčių rengimo, įforminimo ir saugojimo valstybės įmonėje Vidaus vandens kelių direkcijoje taisyklės, patvirtintos generalinio direktoriaus 2015 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. 4S-15 „Dėl prekių, paslaugų ir darbų viešojo pirkimo bei kitų sutarčių rengimo, įforminimo ir saugojimo valstybės įmonėje Vidaus vandens kelių direkcijoje taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Sutarčių rengimo taisyklės) (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).

4) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas generalinio direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. 4S-131 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).

5) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2019 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 4S-79 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešųjų pirkimų komisijos sudarymo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).

6) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2019 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 4S-84 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos 2020 metų viešųjų pirkimų plano patvirtinimo ir pirkimų organizatoriaus paskyrimo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).

- 7) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2020 m. vasario 6 d. įsakymas Nr. 4S-2 „Dėl nenuolatinės viešojo pirkimo komisijos sudarymo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).
- 8) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2020 m. birželio 5 d. įsakymas Nr. 4S-25 „Dėl nenuolatinės viešojo pirkimo komisijos sudarymo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).
- 9) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 4S-50 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešųjų pirkimų komisijos sudarymo“.
- 10) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 4S-49 „Dėl pirkimo iniciatorių skyrimo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).
- 11) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2021 m. sausio 11 d. įsakymas Nr. 4S-5 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos 2021 metų viešųjų pirkimų plano patvirtinimo ir pirkimų organizatoriaus paskyrimo“ (su analizės laikotarpiui aktualiais pakeitimais).
- 12) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2019 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. 4S-2 „Dėl viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių asmenų paskyrimo“.
- 13) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2021 m. balandžio 7 d. įsakymas Nr. 4S-28 „Dėl viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių asmenų paskyrimo“.
- 14) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. 4S-39 „Dėl prevencinę kontrolę viešuosiuose pirkimuose atliekančio asmens paskyrimo“.
- 15) Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 4 d. įsakymas Nr. 4S-13 „Dėl žaliųjų viešųjų pirkimų specialisto“.

2.2. Vertinimo metodika

Nurodomas pasirinktas vertinimo būdas (atliktas vidinis tyrimas, atlikta apklausa, atlikta lyginamoji, sisteminė dokumentų analizė, teisės aktų ar procedūrų peržiūra/vertinimas, pritaikyta Delphi technika, ekspertinis vertinimas, SWOT analizė, pagrindinių priežasčių analizė, priežasčių ir efekto analizė, rizikos pasekmių vertinimo analizė ar kt.)

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės VVKD vykdomos veiklos srityse, buvo atlikta sisteminė teisės aktų ir kitų dokumentų analizė, vertintos procedūros.

2.3. Veiklos srities monitoringas

Pateikiama informacija apie anksčiau atliktus veiklos srities vertinimus, t. y. Specialiųjų tyrimų tarnybos atliktus antikorupcinius ir korupcijos rizikos vertinimus, surašant išvadas, atliktus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimus, surašant motyvuotas išvadas. Pateikiama informacija, ar vertinimuose pateiktos rekomendacijos ir priemonės yra įgyvendintos, įvertinti, ar rekomendacijos ir priemonės buvo veiksmingos.

Viešųjų pirkimų organizavimas ir vykdymas, sutarčių rengimas ir vykdymas buvo vertinamas VVKD atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą, surašant motyvuotą išvadą 2017 ir 2018 metais.

2017 metais pasiūlytos priemonės (patikslinti VVKD Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos nuostatas, reglamentuojančias rinkos tyrimo atlikimą, aiškiai nurodant, kada rinkos tyrimas yra neprivalomas, įtvirtinti neskelbiamuose pirkimuose apklausiamą tiekėjų parinkimo taisykles, prevencinę kontrolę vykdančiu asmeniu paskirti asmenį, nedalyvaujantį nei viename viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo etape) per nustatytus terminus buvo įgyvendintos. Atskiras prevencinę kontrolę vykdančias asmuo buvo paskirtas atsižvelgiant į tuo metu galiojusį Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymą Nr. 1S-174 „Dėl perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijų patvirtinimo“ (neteko galios 2019 m. liepos 3 d.). Kadangi Viešųjų pirkimų tarnyba 2020 m. parengė naujas Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gaires, pagal kurias sumažintas pirkimų organizavime dalyvaujančių asmenų skaičius ir prevencinę kontrolę atliekančio asmens funkcijos priskirtos kitiems asmenims, rekomenduotina peržiūrėti VVKD darbuotojų, dalyvaujančių viešuosiuose pirkimuose, funkcijas ir nustatyti VVKD poreikius atitinkančias pareigybes (funkcijas).

2018 metais pasiūlytos priemonės (suderinti Prekių, paslaugų ir darbų viešojo pirkimo bei kitų sutarčių rengimo, įforminimo ir saugojimo valstybės įmonėje Vidaus vandens kelių direkcijoje taisyklės, patvirtintas generalinio direktoriaus 2015 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. 4S-15 „Dėl prekių, paslaugų ir darbų viešojo pirkimo bei kitų sutarčių rengimo, įforminimo ir saugojimo valstybės įmonėje Vidaus vandens kelių direkcijoje taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Sutarčių rengimo taisyklės) su galiojančiais norminiais teisės aktais, patikslinti Sutarčių rengimo taisyklės nuostatomis dėl prekių, paslaugų, darbų perdavimo-priėmimo aktų saugojimo, organizuoti vidinius mokymus darbuotojams, dalyvaujantiems viešųjų pirkimų procesuose) yra įgyvendintos. Sutarčių rengimo taisyklių nuostatos buvo patikslintos ir suderintos su galiojančiais norminiais teisės aktais. Darbuotojų žinios pagilintos viešųjų pirkimų vykdymo ir sutarčių sudarymo srityje vidinių mokymų metu. Vertinant iš dabarties perspektyvų, priemonių veiksmingumas sumažėjęs, dėl besikeičiančių teisės aktų nuostatų bei dėl vykusios didelės VVKD darbuotojų kaitos, todėl rekomenduotina viešųjų pirkimų mokymus organizuoti reguliariai.

2.4. Analizės rezultatas

Pateikiami esamos situacijos analizės rezultatai, atsižvelgiant į situacijos vertinimo kriterijus, ir įvardijamos priežastys, didinančios korupcijos pasireiškimo rizikos lygį, ir kita svarbi informacija.

Atliekant analizę reikalinga vadovautis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“¹, taip pat rekomenduojama atsižvelgti į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimą Nr. 243 „Dėl Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“²

Veiklos sritis (viešųjų pirkimų organizavimas ir vykdymas) įvertinta pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje 5 punkte nustatytą kriterijų ir Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. 2-17 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ nuostatas.

VVKD yra patvirtinti visi būtini viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą reglamentuojantys vidiniai teisės aktai (nurodyti šios motyvuotos išvados 2.1 dalyje „Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas“).

Nustatytos pagrindinės priežastys, didinančios korupcijos pasireiškimo rizikos lygį:

1. Viešųjų pirkimų planavimas.

1.1. Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje (dokumentų sąrašo 1 punktas) nustatyta VVKD metinio viešųjų pirkimų plano rengimo procedūros ir terminai. VVKD reikmėms reikalingų pirkti prekių, paslaugų ir darbų poreikį formuoja pirkimų iniciatoriai. Pirkimų iniciatoriais Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos 5.4 punkte yra įvardinti VVKD struktūriniai padaliniai. Vidiniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose konkrečių funkcijų paskyrimą asmenims (dokumentų sąrašo 10 – 13 punktai), pirkimų iniciatoriais įvardinti konkretūs VVKD darbuotojai, tai atitinka Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo 2 str. 15¹ d. nuostatą, kad pirkimo iniciatorius – perkančiojo subjekto darbuotojas, kuris nurodo poreikį pirkimo būdu įsigyti reikalingų prekių, paslaugų arba darbų ir (ar) parengia jų techninę specifikaciją ir (ar) jos projektą. *Ši vidinių teisės aktų kolizija, kai pirkimų iniciatoriaus sąvoka aiškinama skirtingai, gali sudaryti prielaidas korupcijos rizikos apraiškoms, kadangi atsiranda atsakomybės už savo veiksmus vengimo tikimybė, kyla rizika, kad gali būti neįvykdytos nustatytos pareigos.*

1.2. Atlikus analizuojamo laikotarpio viešųjų pirkimų plano analizę, nustatyta, kad per ataskaitinį laikotarpį viešųjų pirkimų planas buvo papildytas 60 kartų. Atsižvelgiant į VVKD pagrindinę veiklą (valstybinės reikšmės vidaus vandens kelių priežiūra, vandens transporto priemonių priežiūra ir remontas), viešųjų pirkimų plano keitimas metų eigoje yra neišvengiamas, kadangi

¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.399325>

² Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f5fb2df0b02311e39a619f61bf81ad0a>

remontams reikalingų prekių ir (ar) jų kiekių negalima numatyti iš anksto. Tačiau, vertinant 2021 metų viešųjų pirkimų plano keitimų priežastis išskirtina tai, kad VVKD gavo papildomą finansavimą tikslinėms veikloms bei projektams, kurių nebuvo galima numatyti sudarant 2021 metų viešųjų pirkimų planą. *Pažymėtina, kad viešųjų pirkimų planavimo procesas turėtų būti vykdomas apsvarsčius visus galimus finansavimo šaltinius siekiant mažesnio galimo viešųjų pirkimų plano keitimų skaičiaus, kadangi tai gali sudaryti prielaidas korupcijos rizikai atsirasti.*

1.3. VVKD 2020 metais viešųjų pirkimų valdymui įdiegė viešųjų pirkimų informacinę sistemą VIPIS (toliau – VIPIS), kurioje buvo standartizuotos tipinės pirkimo dokumentų (paraiškos, pažymos ir kt.), skaitmenizuotas viešųjų pirkimų vykdymo informinimo procesas. Nustatyta, kad Viešųjų pirkimų organizavimo tvarka (dokumentų sąrašo 1 punktą) nėra unifikuota su faktiškai vykstančiu procesu, kadangi joje nėra aprašytas viešųjų pirkimų vykdymo procesas, įskaitant planavimą, VIPIS sistemoje. *Ši vidinių teisės aktų neatitiktis gali sudaryti prielaidas korupcijos rizikos apraiškoms, kadangi neužtikrinamas procedūrų aiškumas.*

2. Pirkimų inicijavimas.

2.1. Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje (dokumentų sąrašo 1 punktą) nustatyta viešųjų pirkimų inicijavimo procesas, kuris yra aiškiai reglamentuotas: nustatyta aiški paraiškų rengimo, derinimo ir tvirtinimo procedūra, kontrolės tvarka, apibrėžtos visų VVKD struktūrinių padalinių ir atskirų darbuotojų funkcijos, numatyti aiškūs terminai. Atlikus analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų vertinimą, nustatyta, kad pirkimų iniciatoriai laikosi VVKD vidiniais teisės aktais patvirtintos tvarkos. Vertinant tai, kad VVKD yra įdiegta VIPIS sistema, būtina Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje (dokumentų sąrašo 1 punktą) aktualizuoti nuostatas, susijusias su viešųjų pirkimų proceso inicijavimu (dėl pirkimų vykdytojų nustatymo, mažos vertės pirkimų apklausos sąlygų tvirtinimo ir kt.) įtraukiant VIPIS sistemos funkcijas. *Neatitiktis tarp faktinės situacijos ir vidinio reglamentavimo gali sudaryti sąlygas korupciniams veiksams pasireikšti.*

3. Pirkimuose dalyvaujantys asmenys.

3.1. VVKD pirkimuose dalyvaujantys asmenys nurodyti Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos (dokumentų sąrašo 1 punktą) III skyriuje „Pirkimuose dalyvaujantys asmenys ir jų funkcijos“: pirkimų administratorius, pirkimų iniciatorius, pirkimų organizatorius, viešojo pirkimo komisija, CVP IS administratorius, VVKD darbuotojas, kuriam suteikta teisė atlikti pirkimus per CPO ir prevencinę kontrolę atliekantis asmuo. Vidiniuose teisės aktuose, kuriais paskiriamos konkrečios funkcijos, konkrečioms darbuotojams - Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 4 d. įsakymas Nr. 4S-13 „Dėl žaliųjų viešųjų pirkimų specialisto“ (dokumentų sąrašo 12 punktą) ir Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2021 m. balandžio 7 d. įsakymas Nr. 4S-28 „Dėl viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių asmenų paskyrimo“ (dokumentų sąrašo 14 punktą) nurodytas pirkimuose dalyvaujantis asmuo - žaliųjų viešųjų pirkimų specialistas. *Žaliųjų viešųjų pirkimų specialistu paskirtas VVKD darbuotojas, kuris yra pirkimų iniciatorius ir pirkimų organizatorius. Nors žaliųjų viešųjų pirkimų specialistas nėra atskiras pirkimuose dalyvaujantis asmuo, tačiau siekiant eliminuoti net minimalią korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybę, jo funkcijas reikalinga apibrėžti paskyrimo įsakyme ar kituose vidiniuose VVKD teisės aktuose, reglamentuojančiuose viešųjų pirkimų procesą.*

3.2. VVKD mažos vertės pirkimų taisyklių (dokumentų sąrašo 2 punktą) 16 punkte nurodyta, kad yra reikalaujama, jog VVKD ar pagalbinės pirkimų veiklos paslaugų teikėjo darbuotojai, Komisijos nariai ar ekspertai, stebėtojai, dalyvaujantys pirkimo procedūroje ar galintys daryti įtaką jos rezultatams, pirkimo procedūrose dalyvautų ar su pirkimu susijusius sprendimus priimtų, tik prieš tai pasirašę konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją. Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos (dokumentų sąrašo 1 punktą) 75 punkte pateikiamas baigtinis sąrašas asmenų, turinčių pasirašyti nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą: viešojo pirkimo komisijos pirmininkas, nariai, ekspertai, pirkimų organizatoriai, pirkimų administratorius, prevencinę kontrolę atliekantis asmuo.

Baigtinio sąrašo pateikimas suponuoja teisės aktų normų koliziją, kadangi Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos (dokumentų sąrašo 1 punktą) 75 punktą nereikalauja, kad nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą būtų pasirašęs pirkimo iniciatorius ar kitas viešųjų pirkimų vykdyme dalyvaujantis asmuo.

Bet to, vidinių teisės aktų normų kolizija konstatuotina ir tarp Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos (dokumentų sąrašo 1 punktą) 76 punkto nuostatų, reglamentuojančių nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų pasirašymo periodiškumą - vieną kartą per metus bei VVKD mažos vertės pirkimų taisyklių (dokumentų sąrašo 2 punktą) 16 punkto nuostatų, nurodančių, kad konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją asmuo pasirašo, kai yra paskiriamas atlikti jam numatytas pareigas. *Neiškus teisinis reglamentavimas bei vidinių teisės aktų normų kolizija gali būti laikoma korupcijos pasireiškimo rizikos veiksniumi.* Be to, atkreiptinas dėmesys, kad ydingas ir tų pačių klausimų reglamentavimas dviejuose skirtinguose VVKD dokumentuose, todėl rekomenduotina Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje nustatyti bendrąsias viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo taisykles, nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų pasirašymą, o VVKD mažos vertės pirkimų taisyklėse reglamentuoti tik išimtinai mažos vertės pirkimų procedūras.

3. 3. Pirkimuose dalyvujančių asmenų funkcijos aiškiai aprašytos VVKD vidiniuose teisės aktuose, tačiau nėra aktualizuotos atsižvelgiant į tai, kad viešųjų pirkimų valdymui VVKD yra įdiegusi VIPIS sistemą. *Todėl esama atvejų, kai dėl VIPIS sistemos struktūros joje nurodyta informacija nevisiškai atitinka vidinį reglamentavimą. Neatitiktis tarp faktinės situacijos ir vidinio reglamentavimo gali sudaryti sąlygas korupciniams veiksniams pasireikšti.*
3. 4. Atlikus vidinių VVKD teisės aktų, reglamentuojančių konkrečių funkcijų paskyrimą asmenims (dokumentų sąrašo 5 - 15 punktai), analizę bei įvertinus konkrečius VVKD vykstančius viešųjų pirkimų procesus, ir atsižvelgiant į VVKD darbuotojų kaitą, ne visi vidiniai teisės aktai šiuo aspektu yra aktualūs. VVKD generalinio direktoriaus 2020 m. rugsėjo 30 d. įsakyme Nr. 4S-50 „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos viešųjų pirkimų komisijos sudarymo“ (dokumentų sąrašo 9 punktą) nurodytoje viešųjų pirkimų komisijos sudėtyje yra asmenų, kurie VVKD nebedirba arba dirba kitose pareigose. *Neatitiktis tarp faktinės situacijos ir vidinio reglamentavimo gali sudaryti sąlygas korupcijos rizikai pasireikšti.*
3. 5. Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos (dokumentų sąrašo 1 punktą) 23 punkte išvardintos pirkimų administratoriaus funkcijos, o tos pačios tvarkos 31 punkte – prevencinę kontrolę atliekančio asmens funkcijos. Prevencinę kontrolę atliekančio asmens funkcijos apima tam tikrų pirkimo administratoriaus funkcijų vykdymo kontrolę, pavyzdžiui: 31.1 punktą – vertina Pirkimų plano projektą, planuojamų pirkimų reikalingumą ir pagrįstumą, Pirkimų plano keitimo (tikslinimo) dokumentus, vizuoja Pirkimų plano projektą ir keičiamų (tikslinamų) pirkimų paraiškas, 31.4 punktą - vykdo Įmonės dokumentų (pirkimų suvestinės, pirkimų ataskaitų ir kt.), privalomų skelbti Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatyme nustatyta tvarka, paskelbimo kontrolę, terminų laikymąsi, 31.5 punktą - tikrina Pirkimų plano rengimo, jo keitimo procedūras, viešojo pirkimo komisijos arba pirkimų organizatoriaus vykdomo pirkimo, įvykusio pirkimo procedūrų dokumentus, pirkimo sutarčių sudarymo procedūras, pirkimo sutarčių vykdymą ir kt. Valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2021 m. balandžio 7 d. įsakyme Nr. 4S-28 „Dėl viešuosiuose pirkimuose dalyvujančių asmenų paskyrimo“ (dokumentų sąrašo 13 punktą) pirkimų administratoriaus ir prevencinę kontrolę atliekančio asmens funkcijos paskirtos tam pačiam asmeniui. Nors nurodytų funkcijų priskyrimas tam pačiam asmeniui korupcijos pasireiškimo tikimybės nedidina (pirkimų administratorius vienasmeniškai sprendimų nepriiminėja, o tik dalyvauja procesuose su kitais darbuotojais, t.y. informina pirkimų planavimo, organizavimo dokumentus, viešina kai kurią informaciją), tačiau rekomenduotina peržiūrėti ir išgryninti visų pirkimuose dalyvujančių darbuotojų funkcijas pagal Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijas.

4. Pirkimų vykdymas, pirkimo sutarčių sudarymas.

- 4.1. Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje (dokumentų sąrašo 1 punktą) nustatyta viešųjų pirkimų vykdymo procesas, kuris yra aiškiai reglamentuotas: nustatyta aiški pirkimų dokumentų rengimo, derinimo ir tvirtinimo procedūra, kontrolės tvarka, apibrėžtos visų VVKD struktūrinių padalinių ir atskirų darbuotojų funkcijos, numatyti aiškūs terminai, pateikiamas VVKD registru, susijusių su pirkimais, sąrašas. Atlikus analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų vertinimą, nustatyta, kad pirkimų viešojo pirkimo komisija, organizatoriai laikosi VVKD vidiniais teisės aktais patvirtintos tvarkos. Vertinant tai, kad VVKD yra įdiegta VIPIS sistema bei dokumentų valdymo sistema (toliau - DVS), būtina Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje (dokumentų sąrašo 1 punktą) aktualizuoti nuostatas, susijusias su viešųjų pirkimų proceso vykdymu įtraukiant VIPIS ir DVS sistemų funkcijas. *Neatitiktis tarp faktinės situacijos ir vidinio reglamentavimo gali sudaryti sąlygas korupcijos rizikos veiksniams atsirasti.*
- 4.2. Sutarčių sudarymo procesas VVKD reglamentuojamas Sutarčių rengimo taisyklėse (dokumentų sąrašo 3 punktą), kuriose išsamiai aprašyta procedūra. VVKD įdiegus DVS sistemą dalis nuostatų turi būti aktualizotos atsižvelgiant į proceso skaitmenizavimą. Minimų taisyklių 17 punkte nurodyta dokumentų valdymo sistema AIVA VVKD yra nebenaudojama, punktas neaktualus. *Neatitiktis tarp faktinės situacijos ir vidinio reglamentavimo gali sudaryti sąlygas korupciniams veiksniams pasireikšti.*
- 4.3. Tam tikrų funkcijų vykdymo paskyrimo reglamentavimas Sutarčių rengimo taisyklėse nesutampa su praktika, kurios laikomasi VVKD. Pavyzdžiui, 17 punkte nurodoma, kad sutarys yra registruojamos Buhalterijos darbuotojo, atsakingo už sutarčių registravimą, nors faktiškai šias funkcijas vykdo VVKD administratorius. Darbuotojo funkcijų reglamentavimo stoka yra ydinga ir gali kelti riziką, kad bus priimti neteisėti sprendimai arba atvirkščiai – neįvykdytos nustatytos pareigos. *Neaiškus teisinis reguliavimas gali lemti korupcijos prielaidas sudarančių rizikos veiksnių atsiradimą, kadangi atsiranda darbuotojo atsakomybės už savo veiksmus vengimo tikimybė, taip pat gali būti neįgyvendintos VVKD, kaip darbdavio, teisės pareikalauti darbuotojo atsakomybės už pareigų nevykdymą ir pan.* Pastebėtina, kad Viešųjų pirkimų tarnyba rekomenduoja tiek viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo, tiek vykdymo etapus reglamentuoti ne atskirame dokumente, bet perkančiosios organizacijos vidiniame teisės akte, reglamentuojančiame viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą, tad VVKD viešųjų pirkimų organizavimo tvarką tikslinga papildyti šiomis nuostatomis.

5. Kitos viešųjų pirkimo organizavimo procedūros.

- 3.1. VVKD mažos vertės pirkimų taisyklių (dokumentų sąrašo 2 punktą) 20 punkte reglamentuojama per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimus, ataskaitos teikimo tvarka. Punkto nuostatos neatitinka aukštesnės teisinės galios teisės akto - Viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 1S-80 „Dėl Viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos aprašo, viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų formų patvirtinimo“, nuostatų. *VVKD vidinio teisės akto nesuderinimas su norminiais teisės aktais gali būti laikoma korupcijos pasireiškimo rizikos veiksniu.*

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Papunkčiui nurodomi nustatyti vertinimo metu nustatyti korupcijos rizikos veiksniai (išoriniai, sisteminiai, vidiniai, individualūs) dėl teisinės bazės netobulumo/nebuvimo, neaiškių ar neskaidrios sprendimų priėmimo procedūrų, nuolatinio pobūdžio tam tikrų nustatytų procedūrų nesilaikymo, blogos organizacijos kultūros, netinkamos darbų ir procesų kontrolės ir priežiūros mechanizmų ir kt., pateikiant korupcijos rizikos įvertinimą (maža, vidutinė, didelė)

Vertinimo metu nustatyti šie vidiniai viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo korupcijos rizikos veiksniai:

1. VVKD vidiniuose teisės aktuose reglamentuojamas viešųjų pirkimų procesas nėra tinkamai susietas su VVKD viešųjų pirkimų procesų skaitmenizavimu (viešųjų pirkimų sistema VIPIS, dokumentų valdymo sistema DVS).
2. Neaiškus teisinis reglamentavimas, vidinių teisės aktų normų kolizija, viešųjų pirkimų organizavimo etapų reglamentavimas keliuose dokumentuose.
3. VVKD darbuotojų kaita neatsispindi vidiniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose viešųjų pirkimų vykdymo proceso dalyvių funkcijų priskyrimą konkrečioms darbuotojams.

Atsižvelgiant į veiklos srities vertinimo metu nustatytas aplinkybes, rizikos veiksnius, darytina išvada, kad korupcijos rizika yra vidutinė.

3.1. Siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo

Pateikiamos siūlomos priemonės veiklos srities vertinimo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams mažinti ar panaikinti pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministrui priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano formą:

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas (Istaigos pavadinimas)	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Patikslinti valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos Viešųjų pirkimų organizavimo tvarką, suderinti su kitais vidiniais teisės aktais ir susieti su viešųjų pirkimų procesų skaitmenizavimu	Valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija	2021-12-31	Skaidresnis, aiškesnis viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procesas, pašalintos neaiškios ir dviprasmiškos nuostatos, išgrynintos darbuotojų funkcijos
2.	Patikslinti valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos mažos vertės pirkimų taisyklės, suderinti su kitais vidiniais teisės aktais	Valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija	2021-12-31	Skaidresnis, aiškesnis viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procesas, pašalintos neaiškios ir dviprasmiškos nuostatos
3.	Aktualizuoti vidinius teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų pirkimų vykdymo proceso dalyvių funkcijų priskyrimą konkrečioms darbuotojams	Valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija	2021-09-30	Skaidresnis, aiškesnis viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procesas
4.	Organizuoti mokymus darbuotojams, dalyvaujantiems viešųjų pirkimų procesuose	Valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija	2021-12-31	Atnaujintos darbuotojų žinios apie viešųjų pirkimų vykdymo procesus

